

Neurostimulatie bij patiënten met vroege motorische complicaties.

De *Early Stim* studie resultaten

Bron: Schuepbach et al, *N Engl J Med.* 2013 Feb 14;368(7):610-22

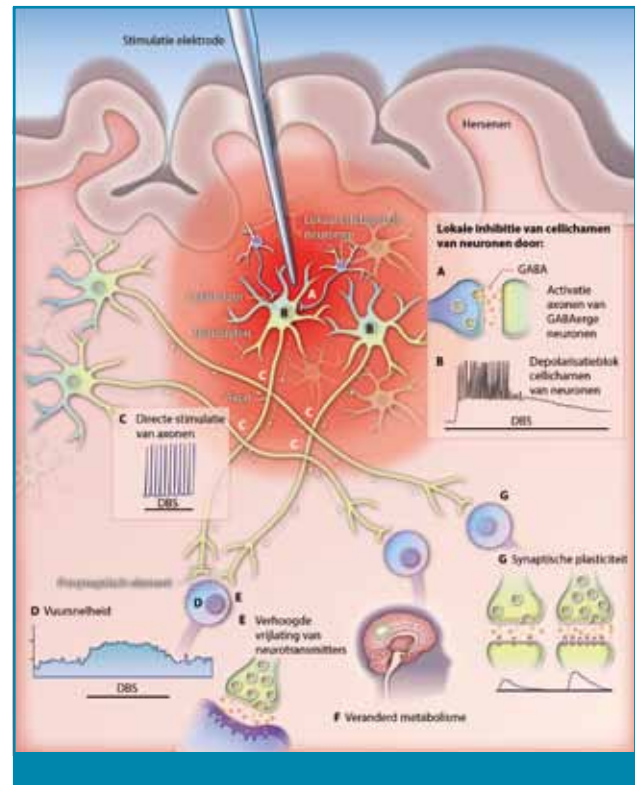
Door: prof. Dr. Y. Temel, neurochirurg

Samenvatting

Neurostimulatie wordt frequent toegepast bij patiënten met de ziekte van Parkinson, die in een vergevorderd stadium verkeren. Deze patiënten hebben meestal ernstige motorische fluctuaties en forse dyskinesieën. De resultaten laten zien dat de kwaliteit van leven substantieel verbeterd kan worden. De voornaamste neurostimulatie techniek is de hoogfrequente stimulatie van de nucleus subthalamicus (STN DBS). De patiënten die in aanmerking komen hebben doorgaans een ziekte duur langer dan tien jaar. Een groep van Duits-Frans-Nederlandse onderzoekers heeft een studie uitgevoerd waarbij patiënten met een kortere ziekte duur (≥ 4 jaar) zijn behandeld met STN DBS. De auteurs hebben de hypothese getest dat STN DBS ook in een eerdere stadium van de ziekte de kwaliteit van leven kan verbeteren. In deze studie werden 251 patiënten met de ziekte van Parkinson, met sinds korte tijd motorische complicaties, gerandomiseerd in twee groepen: een groep die werd behandeld met STN DBS + medicamenteuze therapie en een groep met alleen medicamenteuze therapie. De primaire uitkomstmaat was de score op een ziekte-specifieke kwaliteit van leven schaal (PDQ-39). De resultaten laten zien dat patiënten in de neurostimulatiegroep gemiddeld een betere kwaliteit van leven rapporteren met betrekking tot motorische symptomen, algemeen dagelijkse activiteiten, en medicatie geïnduceerde motorische bijwerkingen, dan de patiënten in de medicamenteuze groep. In circa 18% van de patiënten die de neurostimulatie therapie kreeg werd er een serieuze bijwerking geconstateerd, waarvan de meeste behandelbaar of van voorbijgaande aard waren. De follow-up-duur van de studie was twee jaar. De conclusie is dat de combinatie van STN DBS met medicamenteuze therapie al in een vroeg stadium van de ziekte van Parkinson een betere therapie is dan alleen medicatie.

Commentaar

Dit is methodologisch een zeer goed uitgevoerde neurostimulatie-studie, wellicht een van de beste in het veld. Een complete blindering van de geïncludeerde patiënten blijft lastig als een neurochirurgische en een niet-neurochirurgische behandeling wordt vergeleken. De resultaten

Bronvermelding: Dit figuur is overgenomen met toestemming van Hamani en Temel, *Science Translational Medicine*, 2012.

van deze studie hebben de potentie om de dagelijkse praktijk te veranderen. Patiënten met de ziekte van Parkinson gaan eerder behandeld worden met neurostimulatie. De vraag is of dit ook gaat gelden voor de andere invasieve therapieën zoals de duodopa- of de apomorfinepomp. Het veld is benieuwd naar de langetermijnresultaten van de *Early Stim* studie. Hopelijk worden deze ook met dezelfde nauwkeurigheid verzameld. Eén van de vragen die nog vele onderzoekers bezig houdt is of neurostimulatie ziekte-modificerend kan werken met name als het eerder toegepast wordt, zoals dat ooit gedacht werd van de dopaminerge-medicatie. Een groot verschil tussen deze twee is het werkingsmechanisme. STN DBS heeft een non-dopaminerg werkingsmechanisme. De toekomstige resultaten dienen het antwoord te geven.

Alle gepubliceerde artikelen kunt u vinden op onze website:

www.aries.nl

Tevens kunt u daar zoeken naar artikelen die in onze andere tijdschriften zijn gepubliceerd.